

LISTINA ČEBELARSKE DRUŽBE V GORNJIH LUŽICAH ZA PETRA PAVLA GLAVARJA V LETU 1772

PREDSTAVITEV V GLAVARJEVI KAPELI NA LANŠPREŽU 6.5.2017

Spoštovani!

Še vedno raziskujemo in iščemo Glavarjevo čebelarsko pisno zapuščino. V zadnjem letu smo veliko časa posvetili Arhivu Glavarjevega beneficija, ki je shranjen v Glavarjevi knjižnici v Komendi. Arhiv je uredil, popisal in objavil seznam gospod mag. Baraga. O čebelarstvu je v arhivu več listin in 16 Glavarjevih pisem rejencu Jožefu Tomlju. V prvem fasciklu je pod zaporedno številko 26 listina o imenovanju Petra Pavla Glavarja za častnega člana Čebelarske družbe v Gornjih Lužicah (Oberlausitz), ki je bila izdana in podpisana 5. junija 1772.

Čebelarska družba v Gornjih Lužicah

Družba je bila ustanovljena leta 1766. Leta 1767 je postal stalni tajnik družbe pastor Adam Gottlob Schirach (1724 - 1773), velik poznavalec čebel in čebelarstva. Družba je pod različnimi poimenovanji delovala verjetno do leta 1797. Leta 1767 je družba imela 99 rednih in 98 častnih članov. Bogata je njena publicistična dejavnost. Poleg drugih publikacij je v letih 1766 – 1771 izdajala čebelarski zbornik pod naslovom: Abhandlungen und Erfahrungen der oeconomimischen Bienengesellschaft in Oberlausitz ter v nadaljevanju v letih 1773 – 1777 čebelarski zbornik Gemeinnützige Arbeiten der Bienengesellschaft in Oberlausitz. Publikacije (vse so dostopne tudi na spletu) so bile namenjene širjenju in napredku čebelarstva na Saškem.

Za častna člana čebelarske družbe v Gornjem Lužicah sta bila imenovana tudi Giovanni Antonio Scopoli – leta 1767 in Peter Pavel Glavar – leta 1772.

Imenovanje Petra Pavla Glavarja za častnega člana

Gornjelužiška čebelarska družba je leta 1772 Petra Pavla Glavarja imenovala za častnega člana:

b) Ehren-Mitglieder zur physikalischen
Classe.
— Herr Peter Paul Glavar, Priester zu Lands-
Preiß im Herzogthum Krain. 1772.

Gemeinnützige Arbeiten....., 1773, str. XIV

<https://download.digitale-sammlungen.de/pdf/1476261199bsb10293787.pdf> - 12. 10. 2016

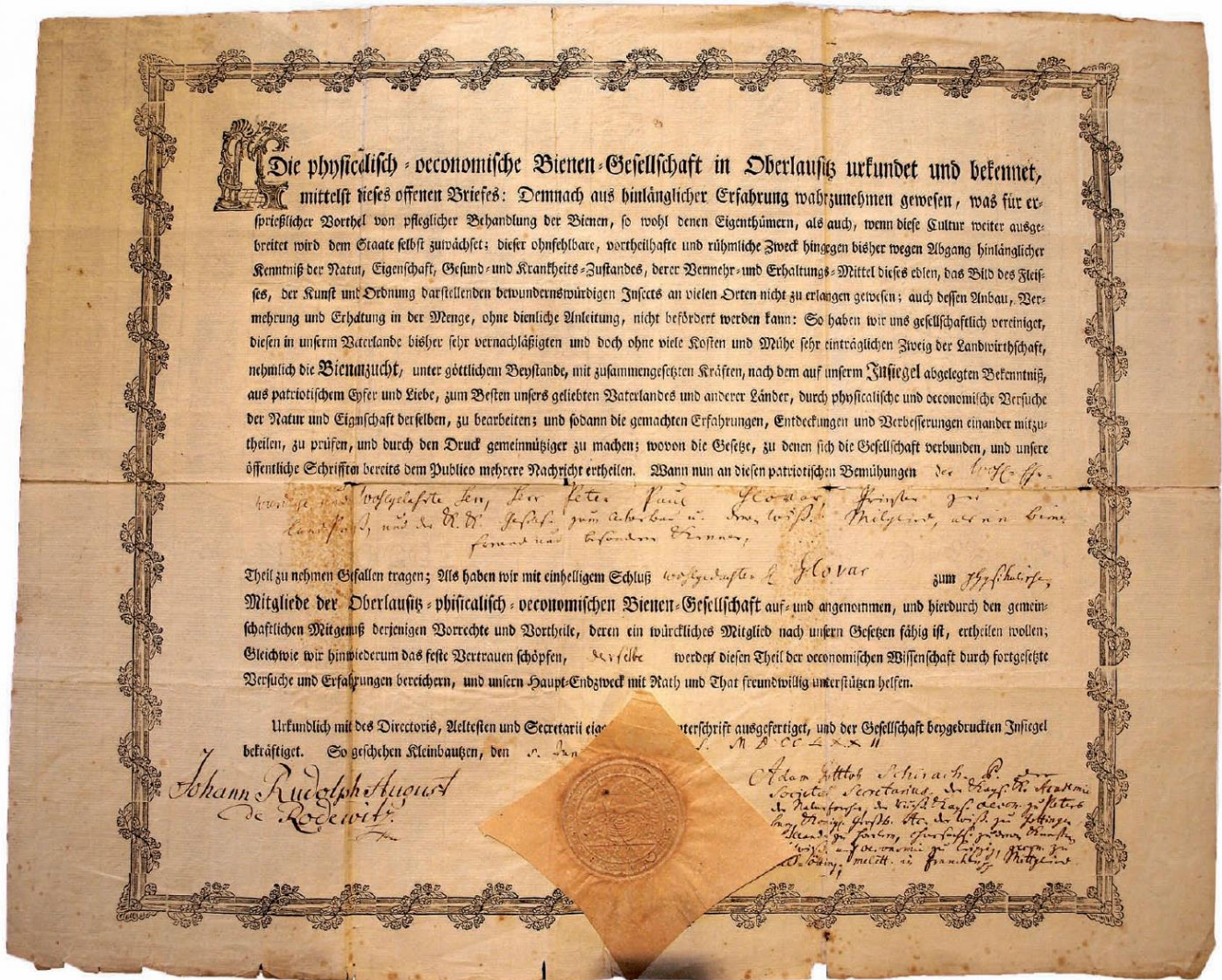
Obrazložitev imenovanja Petra Pavla Glavarja

Imenovanje Petra Pavla Glavarja za častnega člana naravoslovnega razreda čebelarske družbe v Gornjih Lužicah je povezano s strokovno utemeljeno oceno, ki jo je na prošnjo Kranjske kmetijske družbe leta 1771 napisal Peter Pavel Glavar o zapisu o opazovanjih praha matice s troti v zraku v letu

1769, ki ga je pripravil Anton Humel, mestni kirurg iz Ljubljane. Kranjska kmetijska družba je Humlov zapis skupaj z ocenama Petra Pavla Glavarja in Mateja Furlanija poslala v objavo na čebelarsko družbo v Gornjih Lužicah. Ta je prvo obvestilo o prahi matice s troti v zraku objavila že leta 1772, kjer sta omenjena tudi oba ocenjevalca. Naslednje leto pa celoten Humlov opis opazovanj praha matice s troti v zraku.

Objava je bila v času, ko se je še ugibalo o načinu oploditve matice, veliko presenečenje za svetovno čebelarsko strokovno javnost. Ni pa bila presenečenje za gorenjske čebelarje, ker so to spoznali že davno pred tem. Praha matice s troti v zraku je izvirno slovensko odkritje, o katerem je še pred Humlom kot prvi na svetu pisal Scopoli (1763) in kar nekaj desetletij je trajalo, da je bilo v svetu tudi priznano.

Listina čebelarske družbe za Petra Pavla Glavarja

Listina čebelarske družbe v Gornjih Lužicah za Petra Pavla Glavarja z dne 5. 6. 1772
Arhiv Glavarjevega beneficija, Fascikel 1/26, Komenda
(foto Janez Gregori)

Prevod (mag. France Baraga):

S to javno listino Naravoslovno-gospodarsko (physicalisch-oeconomische) čebelarska družba v Gornjih Lužicah (Oberlausitz) izpričuje in priznava naslednje: z zadostnimi izkušnjami je bilo moč ugotoviti, kako uspešno korist prinaša skrbno gojenje čebel njihovim lastnikom, in tudi, da bo ta dejavnost, če se bo dalje širila, velike koristi prinašala tudi državi. Tega nedvomno zelo koristnega in častnega namena pa doslej v mnogih krajih ni bilo mogoče doseči, in sicer zaradi pomanjkanja naravoslovnega znanja o naravi čebele, o njenem zdravju oziroma boleznih, o tem, kako se razmnožuje in ohranja ta žuželka, ki je tako čudovita predstavica delavnosti, umetnosti in reda. Brez primernih navodil namreč ni mogoče pospeševati njenega gojenja, razmnoževanja in ohranjanja zaroda. Zato smo se združili v družbo v želji, da se lotimo čebelarstva, te veje kmetijskega gospodarstva, ki je bila doslej v naši domovini zelo zanemarjena, čeprav je lahko brez velikih stroškov in truda zelo donosna. Z Božjo pomočjo, z združenimi močmi v skladu z geslom, ki smo ga dali v naš pečat, iz domovinske gorečnosti in iz ljubezni v korist naše ljubljene domače dežele kakor tudi drugih dežel nameravamo z naravoslovnimi in gospodarskimi poizkusi naravo in lastnosti čebele na novo proučiti, pridobljene izkušnje, odkritja in izboljšave pa drug drugemu sporočiti, preizkušati in v splošno korist objavljati v tisku ter javnost obširneje obveščati o pravilih, ki se jih drži družba, kakor tudi o že izdanih publikacijah. Ker je torej prečastiti in nadvse učeni gospod, gospod Peter Pavel Glavar (Glovar), duhovnik v Lanšprežu itd. itd. ter član Družbe za poljedelstvo in znanost kot prijatelj in poseben služabnik čebel sklenil sodelovati pri teh domoljubnih prizadevanjih, smo omenjenega gospoda Glavarja s soglasnim sklepom sprejeli za naravoslovnega (physicalischen) člana Gornjelužiške naravoslovno-gospodarske čebelarske družbe. S tem želimo napraviti, da bi bil deležen tistih pravic in prednosti, ki jih je po naših pravilih lahko deležen pravi član. Obenem trdno upamo, da bo z nadaljnimi poizkusi in dognanji obogatil ta del gospodarske znanosti ter z nasveti in dejanji z veseljem pomagal podpirati ta naš glavni smoter.

Listinsko potrjeno in podpisano s podpisom direktorja, starešine in njegovega tajnika ter podkrepjeno z vtisnjenim pečatom. Narejeno v Kleinbautzenu 5. junija, v letu odrešenja 1772 (A[nn]o R[ecuperatae] S[alutis] MDCCLXXII).

Johann Rudolph August de Rodewitz

[Mesto pečata]

*Adam Gottlob Schirach p[astor], tajnik družbe,
član Cesarske akademije naravoslovcev,
ruske Cesarske ekonomske [akademije] v Sankt Peterburgu
Kraljeve velikob[ritanske] akademije znanosti v Göttingenu,
Holandske [akademije] v Haarlemu,
Saške [akademije] umetnosti, znanosti in ekonomije v Leipzigu,
Ekonomske [družbe] v Altöttingu,
Čebelarske (Melitturg[orum]) [družbe] Frankonije itd. itd.*

Pečat na listini čebelarke družbe v Gornjih Lužicah za Petra Pavla Glavarja z dne 5. 6. 1772
Arhiv Glavarjevega beneficija, Fascikel 1/26, Komenda
(foto Andrej Šalehar)

Opis pečata:

Pečat ima na obodu latinski krožni zapis: * SPLENDENTE NUMINE * SIG[ILLUM] SOC[IIETATIS] MELITTUR[GORUM] LUS[ATIAE] S[UPERIORIS] / * V Božjem sijaju * Pečat Čebelarke družbe Gornjih Lužic. V sredini je zgoraj simbol Svete Trojice v trikotu, iz katerega sevajo žarki, odtod izraz V Božjem sijaju, in ga obdajajo oblaki. Iz njih segata dve, med seboj sklenjeni roki, ki ponazarjata pod črto zapisano geslo družbe VIRIBUS UNITIS / Z združenimi močmi. V sredini nad geslom je polje z mizico in čebeljim panjem - košem, ki ga obdajajo rože in obletavajo čebele.

Lanšprež, 6. 5. 2017.

Zasl. prof. dr. Andrej Šalehar